



Praha 11.6.2012
čj. SRS 024238/2012

Oblastní odbor SRS
Ztracená 1099/10
161 00 Praha 6

**Zpráva č. 11 oblastního odboru PRAHA
o výskytu škodlivých organismů a poruch
za období od 4.6.–10.6.2012**

1. Počasí

Ve sledovaném období v oblasti převládalo polojasné až oblačné počasí, během pracovního týdne s minimálními přeháňkami, doprovázenými větrem. V průběhu týdne došlo k poklesu teplot. Noční teploty se pohybovaly mezi 2 °C až 12 °C. Dne 6. června byly opět místy naměřeny přízemní mrazíky. Denní teploty dosahovaly 10 °C až 24 °C. Konec týdne přinesl tolik očekávané srážky. Pršelo v rámci celé oblasti. Za celé sledované období spadlo od 5 mm do 25 mm srážek. Vál mírný, většinou západní vítr.



2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

Po deštích z konce minulého období a po citelném ochlazení, které nastalo na počátku tohoto období, se porostům značně ulevilo. Stav porostů se díky deštům viditelně zlepšil. Avšak celkové množství srážek zůstává stále nízké. Místy v tomto období došlo k poškození citlivých plodin lokálními přízemními mrazíky. V porostech obilnin se provádí fungicidní ochrana proti klasovým chorobám. V porostech hrachu fungicidní i insekticidní zásahy. Ve chmelnicích probíhá fungicidní ochrana, další kultivace a dotáčí se vegetační vrchol. V porostech brambor probíhá insekticidní ochrana.

OBILNINY

Dlouhodobý nedostatek srážek se všeobecně projevil odumíráním spodních listů rostlin a lokálně i celých odnoží. Některé porosty obilnin zůstaly i po deštích již nevratně poškozeny. Výskyty chorob se všeobecně drží na slabých hodnotách.

PŠENICE OZIMÁ (RF 55-69 BBCH)

(střed metání: báze ještě v pochvě - konec květu)

V porostech podezřelých z výskytu virových zakrslostí byly v okrese Kladno odebrány 3 vzorky; ve všech vzorcích byl laboratorně potvrzen výskyt virové zakrslosti pšenice (Wheat dwarf virus WDV).

Pozorována hnědá rzivost pšenice (Puccinia persistens subsp. triticina) v prvním slabém výskytu v okrese Beroun (Železná, 7.6.) a Praha-východ (Dřísy, 6.6.).

Chemická ochrana přichází v úvahu, pokud ve fázi 39 BBCH (těsně před metáním) se vyskytují kupky na 5-15 % odnoží nebo ve fázi 59 BBCH (konec metání) se nacházejí kupky na 10-20 % odnoží (u silně náchylných odrůd platí nižší čísla).



Vzhledem k poměrně pozdním a nepravidelným výskytům vznikají problémy s včasným a tím i rentabilním nasazením fungicidu. Používáme-li přípravky proti padlí travnímu či tečkované plevové a listové skvrnitosti pšenice, doporučujeme, zejména u odrůd náchylných vůči rzivosti pšenice, volit ty přípravky, které ve svém spektru účinnosti mají uvedenu i účinnost proti rzím.

První příznaky ružovění klasů pšenice (*Gibberella zeae*, *Gibberella avenacea*, *Monographella nivalis*) zjištěny v klasech v okrese Kladno (Jarpice, Zlonice, 5.6.).

První slabý výskyt tečkované plevové a listové skvrnitosti pšenice (*Phaeosphaeria nodorum*) pozorován v okrese Beroun (Železná, 7.6.).

Opakovaný slabý výskyt světle hnědé skvrnitosti pšenice (*Pyrenophora tritici-repentis*) pozorován v okrese Rakovník (Mutějovice, 7.6.).

První kolonie kyjaty osenní (*Sitobion avenae*) pozorovány v okrese Beroun (Železná, 7.6.). V okrese Kutná Hora (Suchdol u Kutné Hory, Církvice, 6.6.) a Rakovník (Mutějovice, 7.6.) kolonie pozorovány opakovaně.

Opakované výskyty kolonií kyjaty travní (*Metopolophium dirhodum*) pozorovány na listech v okrese Kutná Hora (Suchdol u Kutné Hory, Církvice, 6.6.).

První výskyty kolonií mšice střemchové (*Rhopalosiphum padi*) zjištěny v okrese Příbram (Tisová u Bohutína, 4.6.). Další slabé výskyty zjištěny v okrese Kutná Hora (Suchdol u Kutné Hory, Církvice, 6.6.).

Opakované výskyty housenek obaleče obilního (*Cnephasia pumicana*) v klasech byly pozorovány v okrese Kladno (Jarpice, Šlapanice, 5.6.).

JEČMEN OZIMÝ (RF 69-77 BBCH)

(konec květu - pozdní mléčná zralost)

Slabé výskyty spály ječmene (*Rhynchosporium secalis*) pozorovány v okrese Rakovník (Kolešovice, 5.6.) již na horních listech (F a F1) rostlin.

Střední výskyty kyjaty travní (*Metopolophium dirhodum*) pozorovány na listech v okrese Mělník (Byšice, 6.6.).

Ve středních výskytech zjištěna v okrese Mělník (Byšice, 6.6.) mšice střemchová (*Rhopalosiphum padi*).

JEČMEN JARNÍ (RF 49–65 BBCH)

(špičky osin: osiny jsou viditelné nad ligulou praporcového listu - střed květu: 50 % prašníků zralých)

Opakovaný slabý výskyt síťovité a okrouhlé skvrnitosti ječmene (*Pyrenophora teres*) pozorován v okrese Mělník (Čečelice, 6.6.). Na horních listech (F a F1) pozorováno slabé napadení v okrese Rakovník (Kolešovice, 5.6.).

Pozorování síťovité a okrouhlé skvrnitosti ječmene se provádí na konci odnožování (29 BBCH), při objevení se posledního listu (37 BBCH) a začátkem metání (51 BBCH). Kontroluje se 20 rostlin (odnoží) při úhlopříčném průchodu porostem (10 míst x 2 rostliny). Z každé rostliny se vybere jedna průměrně vzrostlá odnož. Ve fázi 29 a 37 BBCH se určí % napadených rostlin (odnoží).

Ošetřují se porosty, u nichž je napadeno 5 a více % rostlin (odnoží).

První kolonie kyjaty osenní (*Sitobion avenae*) pozorovány v okrese Příbram (Bubovice u Březnice, 4.6.).

První výskyty kolonií mšice střemchové (*Rhopalosiphum padi*) zjištěny v okrese Mělník (Čečelice, 6.6.) a Příbram (Bubovice u Březnice, 4.6., Kosova Hora, 6.6.).

První slabé výskyty kyjaty travní (*Metopolophium dirhodum*) pozorovány v okrese Mělník (Čečelice, 6.6.). Kolonie pozorovány plošně v okrese Kladno.

První slabé výskyty housenek obaleče obilního (*Cnephasia pumicana*) sledovány v okrese Mělník (Čečelice, 6.6.). První slabý výskyt min na listech zjištěn v okrese Rakovník (Kolešovice, 5.6.).



LUSKOVINY

HRÁCH SETÝ (RF 51-73)

(první květní pupeny viditelné mimo listy - asi 30 % lusků dosáhlo druhově, resp. odrůdově specifické velikosti)

Opakované střední výskyty **hnědé strupovitosti hrachu (*Mycosphaerella pinodes*)** pozorovány v okrese Rakovník (Kolešovice, 5.6.).

První slabý výskyt **kyjatky hrachové (*Acyrtosiphon pisum*)** zjištěn v okrese Kutná Hora (Košice u Nepoměřic, 7.6.). V okrese Kladno (Pchery, Žižice, 6.6.), Nymburk (Odřepsy, 6.6.) a Rakovník (Kolešovice, 5.6.) pozorovány pouze ojedinělé výskyty kolonií v porostech. *Pozorování se provádí 1x týdně od fáze druhého jednoduchého pravého listu do počátku žluté zralosti. Na 10 místech v porostu se prohlédne vždy 10 rostlin (celkem 100), mšice se z každé rostliny oklepou na papír a spočítají.*

Ošetření se doporučuje při zjištění výskytu 3-5 jedinců (samiček a nymf) na rostlinu bez ohledu na růstovou fázi.

V oblasti nebyly ve feromonových lapácích zjištěny výskyty **obaleče hrachového (*Cydia nigricana*)**.

Monitoring letu imag se provádí pomocí feromonových lapáků, kdy se 2x týdně zaznamenává počet odchycených samců.

Insekticidní zásah je třeba zvážit, pokud je zaznamenáno více jak 6 samců ve dvou feromonových lapácích za den. Chemické ošetření cíleno proti líhnoucím se housenkám, ošetřuje se tedy 7-10 dnů po kritickém přírůstku náletu.

OLEJNINY

ŘEPKA OZIMÁ (RF 71-79)

(asi 10 % šešulí dosáhlo druhově, resp. odrůdově specifické velikosti - téměř veškeré šešule dosáhly druhově, resp. odrůdově specifické velikosti)

Na stoncích i šešulích zjištěny první velmi slabé výskyty **plísně šedé na řepce (*Botryotinia fuckeliana*)** v okrese Praha-východ (Konětopy, 6.6.).

První slabé příznaky **verticiliového vadnutí řepky (*Verticillium spp.*)** pozorovány v okrese Beroun (Hýskov, 7.6.). Všeobecný slabý výskyt pozorován v okrese Kladno na spodních listech rostlin.

První příznaky napadení **černí řepkovou (*Alternaria brassicae*)** na šešulích pozorovány v okrese Kladno (Jarpice, Pchery, 6.5.).

První příznaky napadení **fomovým černáním stonku řepky (*Leptosphaeria maculans*)** na bázích stonků pozorovány v okrese Kladno (Přelíc, Pchery, 6.6.).

První slabé výskyty **mšice zelné (*Brevicoryne brassicae*)** pozorovány v okrese Kutná Hora (Tuchotice, 6.6.), Praha-východ (Konětopy, 6.6.) a Rakovník (Zderaz, 5.6.).

MÁK SETÝ (RF 40-45)

(stonkování a butonizace - fáze mladého poupěte)

Silné výskyty **plísně máku (*Peronospora arborescens*)** pozorovány v porostu v okrese Rakovník (Kolešovice, 5.6.).

SLUNEČNICE (RF 38-53)

(8. internodium viditelné - květenství se odděluje od listové růžice: krycí listeny zřetelně rozpoznatelné od listů)

První příznaky napadení **bílou hnilobou slunečnice (*Sclerotinia sclerotiorum*)** pozorovány v okrese Kladno (Přelíc, 5.6.).

OKOPANINY

V závěru minulého týdne byla zahájena sklizeň raných brambor, vypěstovaných pod fólií a závlahou. Porostům brambor neprospěly vysoké teploty pod krytem fólie v období na přelomu dubna a května. Teploty pod krytem dosahovaly až k 40 °C.



BRAMBOR (RF 31-51)

(počátek prodlužovacího růstu; cca 15 cm - rostlina začíná tvořit poupata)

Zjištěny první slabé příznaky výskytu **plísňě bramboru (*Phytophthora infestans*)** v okrese Mělník (Čečelice, 6.6.).

Zjištěny střední výskyty brouků **mandelinky bramborové (*Leptinotarsa decemlineata*)** v okrese Kutná Hora (Bernardov, Lišice u Sukovic, Svatá Kateřina, Svatý Mikuláš, 5.6.). V okrese Benešov (Vrchotovy Janovice, 6.6.) a Příbram (Kosova Hora, 5.6.) pozorovány opakované slabé výskyty.

Porost se prochází ve směru výsadby a zaznamenává se počet brouků. Počet a délka průchodů se stanoví tak, aby bylo prohlédnuto 0,1 ha, u ploch větších jak 10 ha pak 0,2 ha, přičemž je nutno porost projít nejméně 4x na různých místech tak, aby bylo podchyceno průměrné napadení.

Chemickou ochranu je třeba zahájit při výskytu 100 brouků nebo 5000 larev na 1 ha.

KUKUŘICE (RF 16-19)

(6. list vyvinutý - 9 a více listů vyvinuto)

Sledované porosty jsou stále bez chorob a škůdců. Srážky všeobecně blahodárně zapůsobily na růst a vývoj porostů. Lokálně se začíná se projevovat silné zaplevelení.

V okrese Příbram lokálně pozorovány příznaky **poškození mrazem** na rostlinách.

ŘEPA CUKROVKA (RF 31-34)

(počátek zapojování, listy pokrývají 10 % povrchu půdy - listy pokrývají 40 % povrchu půdy)

V okrese Kladno (Tuchlovice, 6.6.) až nyní pozorovány první miny **květilky řepné (*Pegomya hyoscyami*)**.

Zjištěn první slabý sekundární nálet **mšice makové (*Aphis fabae*)** v okrese Kutná Hora (Miskovice, Jakub, 6.6.). V okrese Kladno (Zlonice, 6.6.) pozorovány opakované slabé výskyty v porostech.

První slabý výskyt **mšice broskvoňové (*Myzus persicae*)** sledován v okrese Kutná Hora (Miskovice, 6.6.).

CHMEL

CHMEL (RF 33-35)

(rostliny dosáhly 30 % výšky drátu - rostliny dosáhly 50 % výšky drátu)

Slabý výskyt **plísňě chmelové (*Pseudoperonospora humuli*)** byl opakovaně zjištěn v okrese Rakovník (Kolešovice, 6.6., Mutějovice, 7.6.).

V okrese Kladno (Šlapanice, Zlonice, 5.6.) zjištěny silné výskyty kolonií **mšice chmelové (*Phorodon humuli*)** na listech. Slabé výskyty pozorovány v okrese Rakovník (Kolešovice, 5.6., Mutějovice, 7.6.).

Při přemnožení působí zasychání listů chmele a chmelových šištic. Zasychání a odumírání vzrostného vrcholu a výhonů. Důsledkem je snižování asimilační plochy a znehodnocení chmelových šištic. Oslabování rostlin. Výnosové ztráty 1-10 %. Přenos viróz.

Je vhodná průběžná chemická ochrana, vždy na začátku tvorby kolonií larev mšic na rostlinách chmele (na spodní straně mladých, často nerozvitých listů, zejména na návětrné straně rostlin).

Slabé výskyty **svilušky chmelové (*Tetranychus telarius*)** pozorovány v okrese Rakovník (Kolešovice, 5.6., Mutějovice, 7.6.).

OVOCNÉ DŘEVINY

Jádroviny

HRUŠEŇ (RF 74)

(průměr plodů do 40 mm, plody vzpřímené; velikost vlašského ořechu)

První slabý výskyt **rzivosti hrušně (*Gymnosporangium sabinae*)** pozorován v okrese Beroun (Otmče, 6.6.).

V silničním stromořadí v okrese Kladno (Slaný, 6.6.) nalezeny v listech miny způsobené **podkopníčkem spirálovým (*Leucoptera malifoliella*)**.

V okrese Kladno (Slaný, Tuřany, 6.6.) došlo na jednotlivých stromech k holožírům způsobeným housenkami **bekyně zlatořitné (*Euproctis chrysorrhoea*)**.



JABLOŇ (RF 72-74)

(velikost plodu do 20 mm; velikost lískového ořechu - průměr plodů do 40 mm, plody vzpřímené; velikost vlašského ořechu)

Slabý výskyt **strupovitosti jabloně (*Venturia inaequalis*)** zjištěn v intenzivním sadu v okrese Kladno (Slaný, 6.6.).

Ochranu je možné provádět preventivně nebo kurativně na základě sledování průběhu infekcí, příp. jako kombinaci obou systémů – před květem se ošetřuje preventivně (méně intenzivní růst, nižší teploty), po odkvětu kurativně.

Při preventivní ochraně se ošetřuje průběžně po celé období primárních infekcí, tj. od vyrašení do června v intervalu (5)7–10 (výjimečně 14 i více) dní, dle průběhu počasí (využití krátkodobé předpovědi počasí). Maximální intenzita ochrany musí být v období největšího nebezpečí infekcí, od fenofáze růžového poupěte do doby přibližně 1–2 týdny po odkvětu. Interval mezi postřiky by měl zohlednit infekční tlak, intenzitu růstu a možnosti použitého fungicidu (reziduální účinnost účinné látky); mechanismus účinku: kontaktní přípravek – možná smyvateľnost při intenzivních dešťových srážkách (nechrání nově vyvinuté listy), systémový a lokálně systémový přípravek – snížená účinnost až neúčinnost za nízkých teplot. Při kurativní (postinfekční) ochraně se ošetřuje po splnění podmínek pro infekci. K ošetření musí být použity kurativně působící fungicidy, lépe však kombinované fungicidy nebo případně tank-mix kombinace (systémově a kontaktně působící účinná látka), při jejich aplikaci je třeba důsledně dodržovat doby kurativní účinnosti. Další ošetření se signalizuje po infekci, která vznikla šestý nebo další dny po předchozím ošetření.

Nálety obalečů v oblasti všeobecně slábnou. V okrese Kolín (Tismice, 8.6.), zjištěn střední výskyt **obaleče jablečného (*Cydia pomonella*)**. Ostatní výskyty v oblasti dosahovaly slabých hodnot. Letos začaly nálety do lapáků velmi brzy, už koncem dubna, a pokračují do současnosti. I podle sadařů takto rozvleklé období s celkem třemi letovými vlnami v minulosti nebývalo. Vše odpozorováno ve feromonových lapácích.

Sledování letu imag do feromonových lapáků se provádí 2x týdně od 10.5. do 15.9. a jednorázově se před sklizní zjišťuje počet napadených plodů. Proti obaleči jablečnému se ošetřuje při dosažení prahu škodlivosti po odkvětu, tj. při výskytu 2 vajíček/100 plodů s přilehlými listy, případně 10 motýlů/lapák/3-4 dny.

Střední výskyt **obaleče jabloňového (*Hedya nubiferana*)** pozorován v okrese Kolín (Tismice, 8.6.). Ostatní výskyty dosahovaly pouze slabých hodnot. Vše odpozorováno ve feromonových lapácích.

Sledování letu dospělců obaleče jabloňového do feromonových lapáků se provádí 2x týdně od 1.5. do 15.9. Termín larvicidního ošetření je podle signalizace cca 7-12 dní po vrcholu letové vlny.

V oblasti nebyly pozorovány výskyty **obaleče zimolezového (*Adoxophyes orana*)** ve feromonových lapácích.

Sledování letu dospělců obaleče zimolezového do feromonových lapáků se provádí 2 x týdně od 1.5. do 15.9. Na housenky 1. generace je nutné provést larvicidní ošetření v době maxima líhnutí (při >5 motýlů/lapák za 1 týden). Je-li let rozvleklý a nezaručuje-li délka reziduální účinnosti 1. aplikace dostatečnou spolehlivost, provedeme ještě 1 zásah.

Peckoviny

BROSKVOŇ (RF 74-75)

(průměr plodů do 40 mm, plody vzpřímené - plod dosahuje asi 50 % konečné velikosti)

Střední výskyt **makadlovky broskvoňové (*Anarsia lineatella*)** zjištěn ve feromonovém lapáku v okrese Mladá Boleslav (Týnec u Dobrušky, 8.6.).

MERUŇKA (RF 73-74)

(druhý opad plodů; červenový - průměr plodů do 40 mm, plody vzpřímené; stadium T, spodní strana plodu a stopka tvoří T)

První výskyt **moniliniové hniloby plodů meruňky (*Monilinia fructigena*)** pozorován na zahradách v okrese Kolín (Velim, 5.6.).



SLIVONĚ (RF 73-74)

(druhý opad plodů; červenový - průměr plodů do 40 mm, plody vzpřímené; stadium T, spodní strana plodu a stopka tvoří T)

V okrese Kolín (Velim, 5.6., 8.6.) zjištěn střední výskyt imag obaleče švestkového (*Cydia funebrana*) ve feromonových lapácích. Ostatní výskyty v oblasti byly slabé nebo bez výskytu.

Sledování letu imag do feromonových lapáků se provádí 2x týdně od 1.5. do 15.9. a jednorázově se před sklizní zjišťuje počet napadených plodů.

Imaga létají ve dvou vlnách. Proti první generaci je třeba zasahovat jen v případě nízké násady plodů. Proti druhé generaci se doporučuje aplikovat registrované insekticidy za týden po vrcholu letu samců do feromonových lapáků, nebo při zjištění dvou a více vajíček na 100 náhodně odebraných plodech.

TŘEŠEŇ (RF 81-85)

(počátek zrání, vývoj odrůdově specifického zbarvení plodu; zesvětlení - pokročilé zrání, nárůst intenzity odrůdově specifického zbarvení)

Na lepových deskách zjištěn první výskyt virtule třešňové (*Rhagoletis cerasi*) v okrese Mladá Boleslav (Týnec u Dobrušky, 5.6.).

Potřebu chemické ochrany určíme A) podle denních úlovků imag na žlutých lepových deskách (práh škodlivosti je 0,5 jedinců/lapák při slabé násadě, 1,0 jedinců/lapák při střední násadě a 1,5 jedinců/lapák při vysoké násadě. B) kontrolou síly kladení škůdce. Odebíráme a kontrolujeme 100 plodů. Práh škodlivosti je 1 % napadených plodů.

Drobné ovoce

JAHODNÍK (RF 85)

(první plody získávají odrůdově specifické zbarvení)

První výskyt šedé hniloby jahod (*Botryotinia fuckeliana*) pozorován v okrese Příbram (Vysoká pec u Příbramě, 10.6.).

RÉVA VINNÁ (RF 57-61)

(květenství je zcela vyvinuté, jednotlivé kvítky odstávají - začátek kvetení, 10 % čepiček opadlo)

V oblasti zatím nepozorovány výskyty padlí révy (*Erysiphe necator*). Plošně dochází k preventivnímu ošetření.

Ve feromonových lapácích na vinicích v okresech Mělník (Mělník) a Beroun (Karlštejn) nebyly ve sledovaném období zjištěny výskyty obalečika jednopásného (*Eupoecilia ambiguella*). Slabé výskyty zjištěny v okrese Kutná Hora (Kutná Hora, 5.6.).

Obaleč mramorovaný (*Lobesia botrana*) zjištěn ve slabém výskytu v okrese Mělník (Mělník, 8.6.). Ve feromonových lapácích na vinicích v okresech Beroun (Karlštejn) a Kutná Hora (Kutná Hora) nebyly ve sledovaném období zjištěny žádné výskyty.

Sledování letu imag do feromonových lapáků se provádí 2x týdně od 20.4. do ukončení letu 2. generace (zpravidla do 15.8.).

Ošetřuje se za 7-8 dní po vyvrcholení letu 1. nebo 2. generace. Proti 1. generaci se ošetřuje jen zcela výjimečně při malé násadě květenství (poškození mrazem, špatná diferenciací) a mimořádně silném výskytu motýlů ve feromonových lapácích. Ošetření proti 2. generaci je účelné zpravidla tehdy, když se při začátku hromadného letu zjistí při 2 až 3 denním intervalu 8-10 dospělců obalečika jednopásného nebo obaleče mramorovaného v průměru na jeden lapák. Trvá-li let motýlů delší dobu (za chladného, deštivého a větrného počasí), je možno ošetření proti 2. generaci zopakovat s přihlédnutím k délce doby účinnosti použitého insekticidu.

Za oblastní odbor Praha zpracoval: Ing. Karel Štefan